

Dmitrij Trenin: Rok poté, jak ukrajinský konflikt mění světový řád

 rt.com/news/571927-war-reshaping-world-order

24. února 2023, 11:43

DomovSvětové zprávy

Neúspěšná ukrajinská strategie Západu zmocnila globální většinu odmítnout nadvládu USA

***Dmitrij Trenin** je profesorem výzkumu na Vysoké škole ekonomické a vedoucím výzkumným pracovníkem Institutu světové ekonomiky a mezinárodních vztahů. Je také členem ruské rady pro mezinárodní záležitosti.*



Ruský prezident Vladimir Putin přednáší svůj výroční projev k Federálnímu shromáždění, včetně zákonodárců Státní dumy, členů Rady federace, regionálních guvernérů a dalších úředníků, v Moskvě v Rusku. © Sputnik / Maksim Blinov

Prezident Vladimir Putin ve svém nedávném přelomovém projevu k ruskému parlamentu uvedl válku na Ukrajině a zapojení USA/NATO do konfliktu jako hlavní důvod svého rozhodnutí „pozastavit“ účast Moskvy na Nové smlouvě START z roku 2010 o strategických jaderných zbraních. Putin také naznačil, že Rusko by mělo být připraveno obnovit jaderné testy.

Toto oznámení, které ruský parlament okamžitě proměnil v zákon, znamená formální konec dlouho chřadnoucích institucí kontroly strategických zbraní, které začaly před více než 50 lety. Pokud bude po Novém STARTu následovat CTBT (Smlouva o úplném zákazu

jaderných zkoušek) a poté NPT (Smlouva o nešíření zbraní hromadného ničení), bude strategická deregulace dokončena. Putinova logika je taková, že Spojeným státům nelze dovolit inspekci ruských raketových základen a zároveň prosazovat politiku „*strategické porážky*“ Moskvy na Ukrajině.

Rozhodnutí Kremlu nebylo nic jiného než blesk z čistého nebe. Zástupná válka na Ukrajině přišla jako vyvrcholení desetiletí a půl dlouhého procesu neustálého zhoršování rusko-amerických vztahů a vztahů mezi Ruskem a EU. Od té doby, co bylo jasné – někde v polovině 2000 – že Rusko nezapadne do řádu ovládaného USA a že Washington a jeho spojenci nedovolí Rusku podepsat podmínky, které Moskva bude považovat za přijatelné, trajektorie vztahů obecně směřoval ke konfrontaci.

Pravda, bylo krátké období, které se časově shodovalo s předsednictvím Dmitrije Medveděva (2008-12), které bylo svědkem, kromě podpisu Nového STARTu, pokusu o vybudování strategického partnerství mezi Ruskem a NATO a modernizace a technologických partnerství mezi Ruskem a klíčovými západními zeměmi, včetně USA a Německa. Tento pokus se však po skončení studené války ukázal jako poslední hurá snaha o integraci Ruska do nebo alespoň se Západem.

V podstatě, zatímco Moskva hledala rovnocennou a nedělitelnou bezpečnost, stejně jako technologie a obchodní příležitosti, Washington a Berlín měly většinou zájem na změkčení a rozmělnění ruského vnitropolitického režimu. Nebylo ani řeči o tom, že by se obavy ruské bezpečnosti z rozšiřování NATO braly vážně: Moskva musela přijmout rozkaz po studené válce, v němž již neměla rozhodující hlas. Ten nesoulad klíčových cílů nemohl dlouho vydržet. Už v letech 2011-12 by se dal výhled vztahů mezi Ruskem a Západem shrnout asi takto: *bude ještě hůř, než se zhorší*.

Právě teď jsme stále na stejné trajektorii – věci se mohou stát ještě pochmurnějšími, než jsou nyní.

Přečtěte si více

Andrey Sushentsov: Zde je důvod, proč si ukrajinský Zelenskij přeje dlouhou válku s Ruskem



Doufejme, že věrohodná hrozba úplného zničení – srdce jaderného odstrašení – nás stále ochrání před tím nejhorším výsledkem, ale změny způsobené ukrajinskou válkou v globální strategické krajině během jejího prvního roku jsou skutečně masivní. Strategická deregulace mezi Moskvou a Washingtonem již byla zdůrazněna. V praxi to bude znamenat, že každá strana bude moci volně budovat, strukturovat a rozmisťovat své strategické síly, jak uzná za vhodné, a spoléhat se na své vlastní takzvané národní technické prostředky – jako jsou špionážní satelity a další formy zpravodajství – jako např. hlavním zdrojem informací o druhém. Je přirozené očekávat, že za takových okolností budou mít obě strany silnou motivaci zapojit se do plánování nejhoršího scénáře.

Je pravda, že z pěti „etablovaných“ jaderných mocností a čtyř dalších zemí, které vlastní jaderné zbraně, se pouze dvě – Amerika a Rusko – historicky zapojily do kontroly jaderných zbraní. Po celá léta se Washington snažil najít způsoby, jak propojit Peking se strategickým dialogem mezi USA a Ruskem, což vedlo k tripartitnímu uspořádání. Čína, která se o nabídku USA nikdy nezajímala, se nyní domnívá, že je v procesu podstatného rozšiřování a zlepšování svých strategických jaderných sil. Zda a kdy bude Peking připraven zapojit Washington do rozhovorů o strategických zbraních, se dá jen odhadnout. Poté, co USA formálně označily Čínu za svého hlavního protivníka, jsou čínsko-americké vztahy čím dál napjatější. V každém případě zvládnutí strategické rovnice mezi třemi předními jadernými mocnostmi,

Strategická deregulace není jen absence závazných smluv.

Pravděpodobně to bude znamenat i rozuzlení koncepčního rámce pro kontrolu zbrojení, který původně vyvinuli Američané v 60. letech a poté jej přijal Sovětský svaz. Jakákoli budoucí ujednání mezi

světovými jadernými mocnostmi – ať už k nim dojde – budou vyžadovat zcela nový koncept, který by mohl být založen na odsouhlasených a vzájemně se hodících prvcích vyvinutých zúčastněnými zeměmi s jejich nesmírně odlišnými strategickými prostředími a kulturami. Bude to jistě velmi náročný úkol.

Přečtěte si více

Fjodor Lukjanov: Obchod mezi USA a Čínou roste, jak eskaluje vojenské napětí, co se přesně děje?



Putinova rozzlobená reakce na výzvu NATO, aby Rusko dodržovalo Nový START a pustilo americké inspektory dovnitř, otevřela další relativně malý problém: jaderné zbraně Británie a Francie. Sovětský svaz dlouho trval na zahrnutí jaderného arzenálu těchto dvou zemí do stropů USA a ustoupil až během Gorbačovovy perestrojky.

Vzhledem k tomu, že Paříž a Londýn hrají aktivní roli v zástupné válce na Ukrajině, Moskva už nepředstírá, že britské a francouzské jaderné síly jsou zde pouze proto, aby bránily své vlastní země. Jsou považováni za součást kombinovaného arzenálu nepřátelského Západu vedeného USA. V tuto chvíli to není velký problém, ale jakékoli myslitelné budoucí uspořádání by muselo řešit otázku anglo-francouzských sil.

Z geopolitického hlediska válka na Ukrajině povzbudila Washington k vybudování globální koalice proti Rusku. To je často prezentováno jako hlavní úspěch administrativy prezidenta Joea Bidena. Přesto, když se na to podíváme z jiného úhlu, politika Ruska (a Číny) tří po sobě jdoucích amerických administrativ – Obamovy, Trumpovy a zejména Bidenovy – vedla k velkému rozkolu mezi velmocemi, který se rozšířil z konkurence na hořkou rivalitu. (s Čínou) a zástupnou válkou (s Ruskem na Ukrajině).

Snahy USA přimět Čínu, aby se distancovala od Ruska, se zdají být směšné v situaci, kdy se zdá, že strategií Washingtonu je porazit/zadržet své dva hlavní protivníky jednoho po druhém, a

navíc je postavit proti sobě. Slavný Kissingerův trojúhelník je nyní nasměrován jiným směrem: je to Washington, kdo má nejhorší možné vztahy s ostatními dvěma. Pokud jde o Moskvu a Peking, díky tomu se ještě více sbližují.

Užší spolupráce a koordinace mezi Čínou a Ruskem uprostřed války na Ukrajině, která postupně vzniká na platformě společných strategických zájmů, představuje zásadní posun ve světové mocenské rovnováze. A co víc – a co jde daleko za obvyklý západní koncept „velké mocenské soutěže“ – je vzestup více než stovky aktérů různého kalibru v mnoha částech světa, kteří odmítli podporovat USA a jejich spojence. Rusko uvalilo sankce a udrželo nebo dokonce rozšířilo své obchodní a jiné vztahy s Moskvou. Tyto země trvají na tom, že budou sledovat své vlastní národní zájmy, jak je vidí, a snaží se rozšířit svou autonomii zahraniční politiky. Na konci dne by tento jev – nazývaný to vzestup globální většiny (již nemlčí) – mohl být dosud tím nejdůležitějším vývojem. *na cestě* k novému světovému řádu.

ANALÝZA

Tento příběh můžete sdílet na sociálních sítích:

Sledujte dál RT

